

PERUSTUSLAKIVALIOKUNNAN LAUSUNTO 31/2000 vp

Valtioneuvoston kirjelmä ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi (ehdotus avoimuussäädökseksi)

Suurelle valiokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Suuri valiokunta on 19 päivänä syyskuuta 2000 lähettänyt oikeusministeriön kirjeen 12.9.2000 Euroopan yhteisöjen komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi yleisön oikeudesta saada tietoja Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission asiakirjoista (ehdotus avoimuussäädökseksi) asiassa U 7/2000 vp perustuslakivaliokunnalle mahdollisia toimenpiteitä varten.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- yksikön johtaja, lainsäädäntöneuvos Tiina Astola, oikeusministeriö
- professori Timo Konstari
- professori Olli Mäenpää
- professori Tuomas Ojanen.

Viitetiedot

Valiokunta on aikaisemmin antanut asiasta lausunnon PeVL 6/2000 vp.

VALTIONEUVOSTON SELVITYS

Ehdotus

Komission helmikuussa 2000 neuvostolle toimittamasta ehdotuksesta avoimuussäädökseksi on keskusteltu pysyvien edustajien komitean alaisessa tiedotustyöryhmässä. Tarkoitus on antaa ehdotus yleisten asiain neuvoston käsiteltäväksi tämän 20 päivänä marraskuuta 2000 pidetävässä istunnossa. Jäsenvaltioiden valtuuskunnille on toimitettu säädösehdotuksen teksti sellaisena kuin se on tiedotustyöryhmän 14 päivänä heinäkuuta 2000 pidetyn kokouksen jälkeen. Asiakirjaan on sisällytetty myös valtuuskuntien tekemät huomautukset ja ehdotukset.

Valtioneuvoston kanta

Suomen valtuuskunta on säädösehdotusta tiedotustyöryhmässä käsiteltäessä tehnyt useita huomautuksia ja ehdotuksia. Valtuuskunta on jättänyt oman ehdotuksensa asiakirjajulkisuuden rajoituksia koskevaksi säädöksen artiklaksi. Valtuuskunnan mielestä erittäin luottamuksellisiin asiakirjoihin liittyvät rajoitukset ja periaatteet tulisi vahvistaa EY:n perustamissopimuksen 255 artiklassa tarkoitetun menettelyn mukaisesti. Tarvittaessa voidaan järjestää asiakirjapyyntöjen erityinen käsittelymenettely, jolla taataan esimerkiksi ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan liittyvien asiakirjojen tehokkaampi suojelu. Valtuuskunta on esittänyt varauman myös ehdote-

tusta säädösmuodosta ja pitänyt neuvoston pää-
töstä ehdotettua parempana säädöstyypinä. Li-
säksi valtuuskunta on tehnyt huomautuksia ja

ehdotuksia monista muista ehdotuksen yksityis-
kohdista.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Komission ehdotus avoimuussäädökseksi perus-
tuu EY:n perustamissopimuksen 255 artiklaan.
Siinä vahvistetaan oikeus tutustua Euroopan
parlamentin, neuvoston ja komission asiakirjoi-
hin sekä edellytetään neuvoston vahvistavan
30.4.2001 mennessä yhteispäätösmenettelyssä
tätä oikeutta koskevat yleiset periaatteet ja rajoi-
tukset julkisen tai yksityisen edun huomioon
ottamiseksi. Kunkin toimielimen on lisäksi
annettava omassa työjärjestyksessään asiakirjoi-
hin tutustumisoikeutta täsmentävät erityismää-
räykset. Perustuslakivaliokunta on antanut ehdo-
tuksesta lausunnon PeVL 6/2000 vp.

Valiokunta pitää tärkeänä, että avoimuussää-
döstä sovelletaan kaikkiin toimielinten hallussa
oleviin asiakirjoihin. Säädöksen soveltamisalan
ulkopuolelle ei ole syytä rajata mitään asiakirja-
ryhmää, vaan sen tulee lähtökohtaisesti kattaa
myös esimerkiksi EU:n yhteistä ulko- ja turval-
lisuuspolitiikkaa koskevat asiakirjat (ks. PeVL
30/2000 vp). Toinen asia on, että tämän kaltais-

ten erittäin luottamuksellisten asiakirjojen julki-
suuteen liittyviä erityiskysymyksiä saattaa olla
tarpeen ratkaista esimerkiksi salassapitoperus-
teita ja asiakirjapyyntöjen käsittelymenettelyä
koskevilla säännöksillä.

Säädösehdotuksen 4 artiklan salassapitope-
rusteisiin liittyy edelleen samoja ongelmia, joi-
hin valiokunta on aikaisemmin kiinnittänyt huo-
miota. Suomen puolelta jätetyssä ehdotuksessa
täksi artiklaksi on valiokunnan näkemykset otet-
tu asianmukaisesti huomioon.

Valiokunta toistaa aikaisemmassa lausunnos-
sa esittämänsä huolen avoimuussäädöksen mah-
dollisista vaikutuksista kansalliseen julkisuus-
lainsäädäntöön, jos säädös annetaan asetuksena.

Lausunto

Lausuntonaan perustuslakivaliokunta kunnioit-
tavasti ilmoittaa,

*että se yhtyy asiassa valtioneuvoston
kantaan.*

Helsingissä 18 päivänä lokakuuta 2000

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Paula Kokkonen /kok
vpj. Riitta Prusti /sd
jäs. Tuija Brax /vihr
Gunnar Jansson /r
Jouko Jääskeläinen /skl
Jouni Lehtimäki /kok
Johannes Leppänen /kesk
Pekka Nousiainen /kesk

Heli Paasio /sd
Osmo Puhakka /kesk
Pekka Ravi /kok
Petri Salo /kok
Arto Seppälä /sd
Ilkka Taipale /sd
vjäs. Veijo Puhjo /vas.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Sami Manninen.